

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 ja 12 f §:n ja tuloverolain 124 ja 124 b §:n muuttamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 ja 12 f §:n ja tuloverolain 124 ja 124 b §:n muuttamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi (HE 257/2022 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- erityisasiantuntija Veera Koski-Ekstén, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Jussi Laitila, valtiovarainministeriö
- hallitussihteeri Annika Juurikko, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Markus Kautto, Verohallinto
- asiantuntija Benjamin Strandberg, Suomen Kuntaliitto

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- opetus- ja kulttuuriministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi verontilityslain ja tuloverolain säännöksiä, jotka koskevat veronsaajaryhmien yhteisöveron jako-osuuksia ja väliaikaisesti sovellettavaa jako-osuutta vero vuosille 2023—2027. Lisäksi lakeihin lisättäisiin verovuotia 2028 ja 2029 koskevat säännökset ja tämän vuoksi jatkettaisiin verontilityslain väliaikaisesta muuttamisesta ja tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien voimassaoloa kahdella vuodella.

Jako-osuuksien muutoksilla kompensoitaisiin valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen sisältyvistä, ostovoiman vahvistamiseksi toteutettavista varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korottamisesta aiheutuva vaikutus kunnille.

Valiokunnan mietintö VaVM 36/2022 vp

Lisäksi jako-osuuksien muutoksilla kompensoitaisiin nettomääräisesti kunnille yhteisöverotukseen tehtävästä veroperustemuutoksesta aiheutuvat verotuottomuutokset pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaisesti.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta esittää esityksen hylkäämistä tarpeettomana. Esityksen mukaiset muutosehdotukset sisältyvät lakialoitteeseen LA 69/2022 vp. Aloitteen on tarkoitus korvata tämä hallituksen esitys kokonaisuudessaan.

Pääministeri Sanna Marinin hallitus päätti budjettiriihessä 1.9.2022, että osana hallituksen toimia ostovoiman tukemiseksi alennetaan varhaiskasvatusmaksuja pysyvästi 70 miljoonalla eurolla sekä korotetaan yksityisen hoidon tuen hoitolisää pysyvästi 100 eurolla kuukaudessa. Hallituksen budjettiriihessä tekemän päätöksen mukaisesti varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutuksia kompensoidaan kunnille verovuositassolla 100 miljoonalla eurolla kuntien yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla. Esitykseen sisältyvät näitä kompensaatioita koskevat kuntien yhteisöveron jako-osuuden muutoksia koskevat ehdotukset. Kompensatio toteutettaisiin kunnille vuoden 2023 alusta alkaen.

Hallituksen päätöksen jatkaa koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden kaksinkertaista poistomahdollisuutta verotuksessa vuosien 2020—2023 lisäksi myös vuosille 2024 ja 2025 arvioidaan pienentävän yhteisöveron tuottoa vuonna 2024 noin 275 miljoonalla eurolla ja vuonna 2025 noin 218 miljoonalla eurolla. Muutos kasvattaa yhteisöveron tuottoa vuonna 2026 noin 123 miljoonalla eurolla, vuonna 2027 noin 92 miljoonalla eurolla, vuonna 2028 noin 69 miljoonalla eurolla ja vuonna 2029 noin 52 miljoonalla eurolla vuoden 2024 tasossa arvioituna. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille nettomääräisesti. Yhteisöveroperustetta koskevat kompensaatiot toteutetaan yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla. Esitykseen sisältyvät edellä mainittuun veroperustemuutokseen liittyvät kuntien yhteisöveron jako-osuuden muutokset.

Lakialoite LA 69/2022 vp sisältää ehdotuksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan verokannustimesta. Aloitteen toisena osana on ehdotus kuntien yhteisöveron jako-osuuksien muutoksiksi, jota koskevan aloitteen on tarkoitus korvata eduskunnan käsittelyssä oleva kuntien jako-osuuksia koskeva HE 257/2022 vp kokonaisuudessaan.

Lakialoitteessa LA 69/2022 vp ehdotetusta uudesta tutkimus- ja kehittämistoiminnan verokannustimesta aiheutuu yhteisöverotuottomuutoksia, jotka vaikuttavat kunnille kompensoitaviin määriin. Lakialoitteen ehdotukset koskien kuntien yhteisöveron jako-osuuksien muutoksia sisältävät myös tähän hallituksen esitykseen sisältyvät varhaiskasvatusmaksujen alentamisen ja yksi-

Valiokunnan mietintö VaVM 36/2022 vp

tyisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen kompensatiot sekä korotettujen poistojen jatkamisesta aiheutuvat veroperustemuutosten kompensatiot kunnille. Tämän vuoksi tässä hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ovat käyneet tarpeettomiksi ja valiokunta ehdottaa esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia hylättäväksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hylkää hallituksen esitykseen HE 257/2022 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Helsingissä 8.12.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Tarja Filatov sd
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Vilhelm Junnila ps
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Sari Multala kok
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Iris Suomela vihr
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Inka Hopsu vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen